

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRUSKE OKRAJE

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Petek —
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Irg zmage 5 —
Poštni predal 52 — Čekovni račun: Narodna banka M. Sobota
541-90332-2 — Naročnina: celoletna 300 din, polletna 150 din,
75 din, mesečna 25 din — Tiska Mariborska tiskarna
Izbaja vsak četrtek

Štev. 30 — Leto IV.

Murska Sobota, 24. julija 1952

Cena din 6.—

DOGODKI ZADNJIH DNI

Prizadevanja jugoslovanske vlade za čim tesnejšim mednarodnim sodelovanjem ter zblizanjem z vsemi progresivnimi silami sveta so te dni doživela nov uspeh. V času, ko se je grška parlamentarna delegacija poslavljala od nas, je prispela v Beograd delegacija belgijske socialistične stranke, da se seznanijo z graditvijo socializma pri nas ter naveže tesnejše stike s partijskimi in državnimi voditelji. V četrtek je na povabilo zveze vlade pripotovala delegacija španske republike, ki jo sestavljajo predstavniki burmanske socialistične stranke ter vojaški in gospodarski strokovnjaki. Tudi le-ta se želi seznaniti z graditvijo socializma pri nas in z izkušnjami, ki sta jih imela pri tem Partija in vlada.

Omenjeni prijateljski obiski samo dokazujejo, da se je ugled naše države močno dvignil v očeh onih naprednih sil, ki si žele miru in prijateljskega sodelovanja med narodi vsega sveta. Obenem dokazuje, kakšen polom je doživela protijugoslovanska klevetniška kampanja SZ in njenih satelitov: vzbudila je samo še večje spoštovanje do borbe jugoslovanskih narodov ter partijskega in državnega vodstva za ideje socializma, miru in enakopravnosti.

Belgijska delegacija je prvič gost v naši državi. Predstavniki španske republike pa nas vežejo stare prijateljske vezi. Prav te dni poteka 16 let, ko se je svobodoljubno špansko ljudstvo dvignilo proti upornim fašističnim generalom na čelu s Francom, ki so jih podprli veleposelniki, katoliški cerkev ter nacistične in fašistične sile. Ljudstvo se je uprlo tako rekoč goloroko. Toda v svoji borbi ni ostalo osamljeno. Proti dozorevajočemu fašističnemu nasilju so se dvignili desetstotinci po vsem svetu. Med španskimi prostovoljci so bili tudi tisoči Jugoslovancev, ponajveč člani KP Jugoslavije. Zgodovina španske revolucije je preobštrna, da bi jo lahko opisali na tako skrajnem prostoru. Zaradi izdaje SZ, ki je do španske revolucije zavzela »neutralno« stališče v času, ko so nad republikansko Španijo divjala Hitlerjeva in Mussolinijeva letala, je junaka revolucionarja Španija morala kloniti, nad njo pa se je sprostito fašistično nasilje. Obisk republikanske vlade pomeni zaradi tega potrditev prijateljstva, ki je bilo sklenjeno na bojnem polju v Španiji ob prelivih krvi španskih republikancev in jugoslovanskih prostovoljcev. Opozarja pa tudi na boj zoper staliniščne sile v Moskvi, ki so v najtežjih dneh španske republike — kakor tudi pozneje — izdale stvar internacionalizma.

Obisk burmanske delegacije nam je drag predvsem zaradi tega, ker gre za državo, katere zgodovinska pot je precej podobna jugoslovanski. Tudi današnja Burma se je šele v zadnji vojni otresla imperialističnega jarma ter pričela — predvsem po zaslugi socialistične stranke — uveljavljati socialistična načela v svoji notranji družbeni ureditvi. Borba za mir, enakopravnost in mednarodno sodelovanje predstavlja, kakor za nas, vodilno načelo burmanske zunanje politike.

V ponedeljek se je v Chicagu v ZDA pričel kongres ameriške »demokratske stranke, na katerem bodo, kakor pred dnevi republikanci, izvolili svojega kandidata za predsedniške volitve ter izdelali svoj predvolilni program. Ker se je sedanji predsednik Truman dokončno odrekel kandidature, se bo borba vodila predvsem med senatorjema Kifauerjem in Harrimanom. Nekateri politični opazovalci pa govore o medsebojnem sporazumu med obema, po katerem naj bi prvi prevzel predsedniško, drugi pa podpredsedniško mesto. Ta rešitev bi bila najugodnejša, ker imata oba skupaj zagotovljeno potrebno večino na kongresu. Kažejo pa se tudi razlike med »severnimi« in »južnimi« predstavniki stranke glede notranjepolitičnih vprašanj. »Južnjaki« se ne morejo odreči svojih rasističnih predsodkov glede črncev in njih enakopravnosti z belci. Zato tudi demokrati ne morejo računati s podporo črncev, v kolikor ne prepričajo južnih predstavnikov, da opuste svoje nazadnjaške težnje. Prav tako morajo do sindikalnih organizacij, t. j. do organiziranega delavstva, zavzeti ugodno stališče, ker so jih doslej močno podpirale. V tem smislu so n. pr. celo taki vodilni člani stranke, kot je n. pr. Russel, nastopili proti protidelavskemu Taft-Hartleyevemu zakonu, četudi so se svojčas kot demokrati potegovali

Po reorganizaciji ljudskih odborov Občinski ljudski odbori v Prekmurju so že pokazali napredek

Ob primerjavi dela občinskih ljudskih odborov od ustanovitve do danes z delom bivših krajevnih ljudskih odborov ugotavljamo, da je z združitvijo krajevnih odborov v občinske v Prekmurju dosežen zaželen uspeh v delu osnovnih organov ljudske oblasti. Ze samo dejstvo, da se odborniki z zanimanjem udeležujejo sej ter razpravljajo o potrebah in delu svoje vasi, prispeva k izboljšanju dela.

V večini občin, ki jih je v soboškem okraju 22 — v številni mestno občino s posebnimi pravicami — so imeli odbori že 4 do 5 sej, na katerih so obravnavali poleg tega, kako odpraviti gospodarske in finančne pomanjkljivosti, ki so jih zagrešili nekateri bivši krajevni ljudski odbori, razne tekoče gospodarske, socialne in kulturno-prosvetne naloge. Tako so obravnavali na seji odbora Crensovci elektrifikacijo vasi Bistrica, na seji odbora Grad o ureditvi dvorane v zadržnem domu in nabavi kinoaparature itd.

Manj razumevanja kažejo za imenovanje svetov pri občinskih ljudskih odborih, saj so jih doslej imenovali le v Soboti in Lendavi. To je razumljivo pri manjših občinah, kakor so Polana, Kuzma in nekatere; bilo pa bi potrebno, da odbori večjih občin imenujejo svete za posamezne dejavnosti, predvsem svet za gospodarstvo. S tem bi pritegnili več državljanov k sodelovanju in tudi izboljšali ter pospešili delo ljudskega odbora. Potrebo gospodarskega sveta pri občinskih ljudskih odborih nam kažejo izkušnje dela teh svetov v Soboti in Lendavi, kjer delata zelo uspešno, dočim so ostali sveti za socialno skrbstvo ter kulturo in prosveto manj delavni in se redkeje sestajajo.

MED DOBRIMI TUDI SLABI

Delo občinskih ljudskih odborov se je v primeri z delom bivših krajevnih odborov na splošno izboljšalo. To pa ne velja za vse občinske odbore. Kajti ponekod, kjer so razumeli pomen združitve, so prišli resno za delo, dočim tisti, ki v tem ne vidijo napredka, skušajo še naprej hoditi po poti krajevnih ljudskih odborov. Primer dobrega občinskega ljudskega odbora je v Salovcih, ki je takoj v začetku resno prijel za delo. Vsi odborniki se redno udeležujejo sej, kar omogoča, da se njihovi sklepi v celoti in pravočasno izvajajo. Zato jim je uspelo kmalu po ustanovitvi občinskega ljudskega odbora urediti pisarniške prostore in to brez pomoči okraja, kakor to zahtevajo nekateri odbori, na primer Tišina, sami pa niti s prstom ne mignejo za izboljšanje in ureditev prostorov. Občinski ljudski odbor Salovci je že prevzel finančne posle krajevnih odborov in jih uredil, ljudi, ki so zagrešili poneverbe, pa predlagal za kaznovanje.

To pa ni edini občinski ljudski odbor, ki se je resno lotil dela. Jih je še več. Med njimi je treba omeniti Soboto in Lendavo, ki sta na dosedanjih sejah sprejela več sklepov in izdala nekaj odlokov za izboljšanje gospodarske, socialne in kulturne dejavnosti. Delni uspehi tega dela so že vidni.

Poleg dobrih občinskih ljudskih odborov je pa tudi več slabih, med katerimi je treba najprej omeniti Gaberje, ki ima največjo slabost, da se večina odbornikov ne udeležuje sej. Ti se ne zavedajo svoje dolžnosti, zato vse delo prepuščajo le uslužbencem. Prav tako je graje vreden tudi odbor v Križevcih, kjer vlada neko nasprotje med odborniki in uslužbenci. Udeležba odbornikov na sejah ni najboljša, saj na vsaki manjka 4 do 5 odbornikov.

Občinski ljudski odbor Cankova ne spada med slabe odbore, ima pa tudi svoje napake. Ta odbor prekoračuje svoje pristojnosti in na svojih sejah rešuje zadeve, za katere so pristojni re-

publični organi ali celo zvezni. Obravnaval je nacionalizacijo in sprejel sklep, da se razveljavijo vse listine v zvezi z nacionalizacijo vinske kleti in gostilne Voglar, kar je bilo nacionalizirano z zakonom iz leta 1948. Ob drugi priliki pa je določil neki davek na izdane živinske potne liste v znesku 9 do 29 dinarjev. Kako se bodo volivci s tem strinjali?

V večini občin so že imenovali vaške odbore. Delo teh pa še ni vidno. Ponekod so zagrešili napako, da so te odbore imenovali brez sodelovanja volivcev.

Kakor se je pojavila velika razlika v delu občinskih ljudskih odborov, tako je

VIDNA RAZLIKA TUDI V DELU USLUŽBENCEV ODBOROV

V občinah, kakor so Mačkovci, Gornji Petrovci, Cankovi itd., kjer so uslužbenec razumeli, kako je treba urediti pisarniško poslovanje, so ga brez težav uredili. Slabše pa kaže tam, kjer se uslužbenci niso znašli, kakor v Križevcih, ali niso pokazali volje, kakor pri Gradu, Kuzmi in drugje.

Iz vsega navedenega je razvidno, da poteka delo občinskih ljudskih odborov in njihovih upravnih aparatov pravilno le tam, kjer so seje odborov dobro pripravljene, kjer odborniki in uslužbenci sledijo naglemu gospodarskemu in kulturnemu razvoju. Da bi lahko sledili, pa jim je treba še mnogo pomagati, jim razlagati in jih poučevati, jim nakazati cilj, kam vodi naš razvoj. Kajti le tako bodo naši osnovni organi oblasti lahko šli po poti, ki jo je nakazal predsednik sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti in zunanji minister tovariš Edvard Kardelj v svojem govoru ob sprejemu splošnega zakona o ljudskih odborih. Naloga vzgoje pa leži na partijskih in frontnih organizacijah, K. R.

Dober začetek dela občinskega odbora OF v Vidmu

Občinski odbor Fronte v Vidmu ob Ščavnici ima za sabo sicer kratko delovno dobo, vendar pa je v tem času dosegel precej političnih uspehov, ki se zlasti očitno kažejo v osnovnih organizacijah med frontovci v vaseh. Odborniki stalno obiskujejo članstvo in si tako zagotavljajo močeno podporo pri uresničevanju programa Osvoobodilne fronte. Le živemu stiku s člani se imajo zahvaliti, da se je politični barometer na področju občine pomaknil v dobro Fronte. Če vprašas posameznega odbornika, kako je v tej ali oni vasi, ti bo z jedrnatim odgovorom dokazal, da pozna razmere v osnovnih organizacijah, še več, povedal bo, kaj vse je Fronta napravila v dobrobit vseh občanov. Prav dejstvo, da vsi odborniki vedo za skupne naloge, je pogoj za dobro delo videmskega frontnega vodstva.

V zadnjem času so sprejeli v Fronto 19 volivcev in izključili 3 člane, ki zaradi svojega sovražnega početja niso bili vredni članske izkaznice. Največ težav imajo v Kupotincih in Slaptincih, kjer je bila Fronta kaj malo poznana med vaščani, ne toliko po krivdi članov, pač pa zaradi mlačnega dela vaških odborov. Občinski odbor se trudi, da bi tudi v teh vaseh pripravil tla za uspešno poslanstvo Fronte, saj je ugotovil, da so ljudje pripravljeni delati za njen program. Skrbijo tudi za mladino, posebno za naraščajoče mladince, ki bodo kmalu postali frontovci. V Vidmu si prizadevajo, da bi ozivil mladinsko organizacijo, ki je zaradi nesposobnega vodstva le životarila in ni bilo uspehov. Vse hvale vredna

Politična negotovost je znova zajela Perzijo in Egipt, dve deželi, ki sta se uprli britanskemu vplivu. V Perziji ji prišel na oblast kot predsednik nove vlade Ghavam el Sulianeh, ki ga smatrajo za pristaša pogajanj z Veliko Britanijo. Somišljeniki dosedanjega vladnega predsednika dr. Mosadika, ki je dosegel podržavljenje anglo-iranske petrolejske družbe, so privedli zoper njega že več demonstracij. V Egiptu je že po nekaj dneh vladavine padla vlada Sira paše, »neodvisnega strokovnjaka«. Uradno vzrokov še niso objavili. Kaže pa, da ni mogel izdelati takšnega programa, ki bi zadovoljil egiptovske nacionalne zahteve (izgon Angležev iz suezske področja in združitve Sudana z Egiptom) ter zahteve Velike Britanije (pristop Egipta k skupnemu poveljstvu za srednji Vzhod in postopno evakuiranje britanskih čet).

Ukaz o imenovanju narodnih herojev

Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je izdal ukaz, s katerim se za brezprimerni heroizem v boju proti ljudskim sovražnikom in dokazano junaštvo ter zasluge med narodnoosvobodilno borbo od 1941 do 1945 odlikujejo z Redom narodnega heroja:

JOŽE E. BORSTNAR, podpredsednik glavnega odbora Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne LR Slovenije, ANTON A. DEZMAN, podpolkovnik JLA, FRANC F. HOČEVAR, polkovnik JLA, DUŠAN D. KVEDER, generalni podpolkovnik JLA, BORIS KIDRIČ, predsednik Gospodarskega sveta vlade FLRJ, FRANC LESKOŠEK, minister, predsednik Sveta za industrijo LR Slovenije, IVAN MAČEK, podpredsednik vlade in predsednik Gospodarskega sveta LR Slovenije, FRANC F. STADLER, podpolkovnik JLA, in PETER F. STANTE, generalni major JLA.

Z ukazom Prezidija Ljudske skupščine FLRJ so odlikovani za brezprimerni heroizem in boju proti ljudskim sovražnikom in dokazano junaštvo ter zasluge med narodnoosvobodilno borbo od 1941 do 1945 z Redom narodnega heroja FRANC F. BUKOVEC, REZKA T. DRAGAR in IVAN M. SKVARČA.

VSA SLOVENIJA JE PRAZNOVALA DAN LJUDSKE VSTAJE

V ponedeljek zvečer so prispele partizanske patrulje iz vseh krajev Slovenije v Ljubljano na Trg revolucije, kjer jih je pričakala velika množica Ljubljančanov. Na slavnostno okrašeni tribuni so se zbrali predstavniki oblasti. Svečanosti je prisostvovala tudi vojaška in gospodarska delegacija Burme, ki so jo množice ljudi še posebno toplo pozdravile. Po igranju slovenske himne je komendant patrulje narodni heroj Jože Klanjšek-Vasja raportiral predsedniku vlade Mihi Marinku in poročal, da je v patruljah sodelovalo nad 20.000 udeležencev. Ko so patrulje izročile svoje zastave, je zbranim spregovoril predsednik vlade tov. Miha Marinko.

Udeleženci pohoda partizanskih patrulj so maršalu Titu poslali pozdravno resolucijo.

V počastitev Dneva vstaje so se v ponedeljek zvečer zbrali Sobočani na dvorišču telovadnega doma telesovzgojnega društva Partizan, kjer je bila proslava. Po himni, ki jo je odigrala godba na pihala, je spregovoril organizacijski sekretar Okrajnega komiteja KPS Sobotov. Ficko. Orisal je pomen Dneva vstaje in borbo naprednih sil za osvoboditev delavskih ljudi izpod kapitalističnega izkoriščanja. Omenil je zgodovinska dejstva iz te borbe v Prekmurju od prve svetovne vojne naprej.

V Beltincih se je zbrala k proslavi Dneva vstaje množica ljudi. Tu so izvedli kulturni spored v čast Dneva vstaje v novi dvorani zadržnega doma. S tem so Beltinčani zadostili dani obvezi — za Dan vstaje so predali svojemu namenu zadržno dvorano, eno največjih in najlepših v vsem Prekmurju.

V dvodnevem pohodu

partizanskih patrulj po Prekmurju niso sodelovali samo borci in mladinci. Tudi ostalo prebivalstvo je tesno sodelovalo v pripravah za pohod, pa tudi v samem pohodu. Prav zato je zajel tako širino. Prebivalstvo naših vasi je pazljivo sledilo gibanju enot, zasledovalo boje, se udeleževalo partizanskih mitingov pa tudi drugače pomagalo. Številne borce je trebalo v času pohoda prehraniti. Pri tem je pomagalo prebivalstvo. Posebno lepo se je tu izkazala organizacija AFZ. Zene so pripravljale jedila borcem patrulj, peklo pecivo, »vrtan-ke«, kruh in podobno. Najlepši delež pri tem imajo žene iz Grada, pa tudi v Bodoncih, Kuzmi, Rogoševcih, Mačkovcih, Slavecih in Kramarovcih so se potrudile.

Načrt za izboljšanje prekmurskega kmetijstva

Podjetje za melioracije v Ljubljani izdeluje načrt za regulacijo, melioracijo in namakanje vsega spodnjega Prekmurja od jugovzhodnega kota pri Petišovcih do Turnišča, Nedelice in Polane. V prihodnjih letih pa bo vodna zadruga soboškega okraja ta načrt uresničevala z delom.

Vremenska napoved za čas od 24. do 31. julija:

prevladovalo bo lepo vreme; kratkotrajne padavine okrog 24. in 31. julija. V ostalem lepo vreme; po 27. juliju pogoste krajevne nevihte.

popravilo farovža. Frontni odbor mu je zaradi takih nepravilnosti in dvo-veznega zadržanja krepko stopil na prste in ga odstranil s položaja »Kralja na Betajnovi«. V občini imajo tudi dve kmečki delovni zadrugi. Medtem ko so se zadržniki na Rožičkem vrhu odločili, da bodo naprej gospodarili v zadrugi, pa v Bolehnečah ni tako. V tej zadrugi bo treba ozdraviti notranje razmere, saj so napisali izstopne izjave večinoma manjši in po »svečjih ribah« zapostavljeni zadržniki. Posamezniki imajo tudi prevlelike ohlišne in na njih lagodno živijo, ne da bi se brigali za gospodarstvo v zadrugi.

Ze po dosedanjem delu občinskega frontnega odbora v Vidmu je mogoče oceniti kar dober začetek in korak k še večjim uspehom v bodočnosti. Pa ne samo to! Od njega bi se lahko marsikaj naučili tudi odborniki sosednjih frontnih vodstev, ki kljub temu, da imajo več pogojev za uspešno delo med frontovci, zaostajajo daleč za njimi.

„Zbežal sem, da bi svoji družini zagotovil svobodo...“

Tako je dejal našim grančičarjem Porabski Slovencev Janez Gašpar, kmet iz vasi Gornji Senik, ko je 14. julija prekoračil mejo in zaprosil za azil. Prišel je z vso družino. Ob preplašeni ženi sta cepetala bosonoga Karel in Agnes in njuna starejša sestra Marija. Janez

Janez Gašpar s svojo ženo

Gašpar in njegova žena Marija se bližata petemu križu. To nista človeka, ki sta se od zemlje svojih prednikov ločila zaradi tega, ker bi se jima zahotelo romanja po svetu. Ne! Tukaj sta tudi oba majhna otroka, 8-letni Karel in 5-letna Agnes, s katerima je plezanje preko min in žice nedvomno še bolj tvegana zadeva. Ko nam je Gašpar dejal, da je pribežal iz pekla, smo pristuhneli njegovemu pripovedovanju:

»Prav gotovo že veste, da se je v mesecu maju pričelo na Madžarskem ponovno preseljevanje družin in posameznikov iz obmejnega pasu v severovzhodne predele države. Na nas Porabce so se »plavosrajčniki« (tako naziva preprosti madžarski človek organe AVH) vrtili s prav posebnim besom. Že v aprilu so pričeli sredi noči vdirati v naše mirne hiše. Metali so nas iz postelje, predinjali in hoteli iz nas izvleči neko priznanje o skrivanju jugoslovanskih spijonov. Debelo smo jih gledali in jih nismo razumeli, kaj pravzaprav nameravajo. Čez dan smo se borili s svojo skopo porabsko zemljo, da bi iz njih iztisnili čim več in tako vsaj za silo ugodili strašnim odkupnim meram. Ponoči pa smo morali poslušati zavijanje siren poljejskih avtomobilov, ki so prihajali po svoje žrtve. Samo iz naše vasi so v maju in juniju preselili v Tiszaszentmarton 13 družin. Drugi smo čakali...

od pšenice in mesa, preko jaje do paradiznikov. Višina obvezne oddaje je tako nenormalna, da kmetom ne pušča niti toliko, da bi lahko preko zime prehranili svoje družine. Gašpar pripoveduje z razburjenim, gneva polnim glasom:

»Za svinjsko meso, ki ga oddajamo po 4.75 Frt kg, plačujemo na prostem trgu 25 Frt. Ker pa morajo imeti vse svinje, ki jih dajemo po nalogu obveznega odkupa, predpisano težo, katere pa navadno v poletnih mesecih ne moremo doseči, moramo razliko plačevati odkupnim organom po zgoraj navedeni ceni. Za 100 kg žita dobimo 60 Frt. Po izpolnjeni obvezni oddaji nam ne preostane žita za domači kruh. Če hočemo, da bo družina živel preko zime, smo prisiljeni kupiti žito po 160 Frt 100 kg. Tudi če izpolnjuješ obvezni odkup mleka, ga ne smeš, če ti ga kaj preostane, prodati svojim sosedom, temveč ga moraš obvezno prodati v mlekarino. Kmet, ki ni nikoli stradal lastnega mleka, mora na podlagi zdravniškega spričevala prejemati za bolne člane družine mleko v mlekarini, kamor ga oddaja.«

Slično je z vsemi ostalimi proizvodi. Madžarsko gospodarstvo živi na račun raznih prisilnih mer. V te mere je treba vteti vse, od denarnih do preseljevanja in razlašanja. Tako se po eni izmed poslednjih odredb vlade ne sme več vršiti mlačva po gospodarstvih in takrat, kadar je kmetu to po volji. Z novim zakonom se vrši mlačva na enem mestu, ob prisotnosti posebnih poverjenikov, za vso vas. Proizvajalec-kmet ne sme biti prisoten. Pokličejo ga šele takrat, ko je država odtehtala ono, kar si je z zakonom o obveznem odkupu namenila vzeti. »Pokličejo nas takrat, ko moramo od stroja-mlatilnice odnesti prazno slamo.« je dejal Gašpar. Čiščenje strnišča po žetvi je dovoljeno le ob kontroli državnih organov. Kdor se pregreši, mora plačati 200 Frt kazni.

Ko smo ga vprašali, kako žive in delajo ljudje, ki so postali člani kmečkih zadrug, nam je dejal:

»V zadrugi dobijo kmetje dnevno 0,50 kg kruha, kar je za kmeta, ki trdo dela na polju, premalo. Za dnevno preskrbo mora zadrugi plačati 6.40 Frt. Pomislite pa, da ima še družino, ki mora tudi živeti, in da prejema on le 19 Frt. dnevno v služaju, da mu je uspelo dobiti najvišjo plačo. Starčke, ki so za delo nesposobni, pošiljajo v Szentgotthard, kjer so iz bivše tobačne tovarne preuredili neke vrste internacijsko hiralnico. V tej »hiralnici« umirajo ljudje zelo hitro in množično.«

Na koncu je Gašpar dejal: »Srečen sem, da sem pobegnil. Srečen sem, da sem si rešil družino, ki bo lahko tukaj svobodno in mirno živel.«

Beseda naših bralcev

Taka neodgovornost

Člani Kmetijske zadruge Lendava smo se veselili novega traktorja, ki smo ga dobili pred tedni. Zato nas je tem bolj presenetila vest, da se je naš nov, uvoženi traktor že pokvaril. Ko sta z njim orala Magdič in njegov sin, zaposlen pri Proizvodnji nafte, je nenkrat obstal sredi njive — stekli so ležaji. Komisija je ugotovila, da tega ni zakrivila tovarna, ki je traktor izdelala, temveč ljudje, ki so s traktorjem orali, ker se v ta posel niso razumeli. Novega traktorja ne bi smeli uporabljati takoj v začetku za tako težko delo. Kriv pa je predvsem odbor kmetijske zadruge, ki je traktor izposojal, ne da bi najel sposobnega traktorista, ki bi za traktor tudi odgovarjal. Kdo pa bo odgovarjal sedaj? Člani ne morejo utrpeti te škode, ki so jo povzročili poedinci — vsak mora odgovorjati za svoje delo.

Zadevo raziskujejo oblastni organi. Upamo, da jo bodo rešili zadovoljivo v korist članov in v opozorilo vsem ljudem, ki se ne čutijo odgovorne za svoje delo. Jožef K.

Kaj, ko bi Ljutomerčani dobili letni kino?

Restavracija »Triglav«, kamor Ljutomerčani zelo radi zahajajo, stoji ob lepem zelenem gozdičku, ki daje v poletnem času prijetno senco in hladi potne prišlece. Mestno kulturno-umetniško društvo si je v bližini restavracije uredilo prostor za manjše prireditve na prostem in že nekajkrat nastopilo pred hvaležnimi gledalci, ki so se zelo dobro počutili v senci košatih bukev. V zadnjem času pa se med meščani slišijo

Kako je Štuhec solil pamet svojim volivcem

Volivci v občini Radenci prav dobro poznajo svojega občana Ivana Štuheca, kmetovalca in bivšega predsednika krajevnega ljudskega odbora na Murščaku, ki je vsa leta po vojni veljal za naprednega in razgledanega kmeta. Ni skrivnost, da si je Štuhec pridobil ugled med volivci, ki so mu zaupali odgovorno mesto v ljudski oblasti in ga v letošnjem letu potrdili za odbornika občinskega ljudskega odbora v Radencih. Vse prav in lepou!

Štuhec, ki se je sicer zavzemal za napredne ukrepe v svoji občini in na sejah ljudskega odbora nasvetoval več koristnih predlogov za izboljšanje gospodarstva, pa se kaj malo zanima za

glasovi, da bi bilo dobro, če bi se kdo spomnil na ljutomersko publiko in dal pobudo za postavitve letnega kina na prostoru, ki ga je narava nalašč za to uredila.

Gledalci bi našli v letnem kinu neprimerno več razvedrila kot v Domu kulture, ki je obdan z nič kaj prijetnim okoljem: mimotokečo Sčavnico, ki se v poletnih mesecih skorajda posuši, ne da bi vpila zadušljivi smrad, ki prihaja iz usedlin usnjarskih odpadkov. V takem okolju se obiskovalec kino-predstav pač ne more dobro počutiti.

Morda bodo mestni moške upoštevali želje meščanov in se zamislili nad tem predlogom. Ljutomerčani bodo brez dvoma to akcijo podprli. Naj bi letni kino služil stotini gledalcev, ki bi v prijetnem okolju našli nekaj uric zaslužnega razvedrila. M. I.

Stari grešnik se težko spreobrne

Ludvik Biro, mlatilničar iz Gentarovec, se je že večkrat pregrešil proti predpisom in so ga tudi že uobčili, za kar je bil kaznovan. Kljub temu se ne more iznebiti svojih strasti po nepoštenem delu. V začetku julija je mlatil žito v Dolini, občina Lendava. V treh dneh je omlatil trem kmetovalcem nekaj nad 300 kg, tako je zapisal v evidenčno knjigo in tako je zatrljal uslužbencu občinskega ljudskega odbora. Ta pa je ugotovil še štiri kmetovalce, katerim je Biro v navedenih dneh omlatil žito — gotovo pa je še večim, saj so ljudje rekli, da je vsak dan bilo pri mlatilnici precej voz, naloženih z žitom. Kaj je Biro hotel drugega kot spekulirati, ko ni vsega omlačenega žita zapisal v evidenčno knjigo. Tega je navajen iz prejšnjih let, zato mu je težko začeti delati pošteno. Taka setev pa mu ne bo šla v klasje, ker so ga že dobili in bo kaznovan. Jožef K.

zadrugi, ki je temelj napredku kmetijstva v naši državi. Kako misli o naših zadrugah, je dovolj prepričevalno izpovedal na zadnjem zboru volivcev v Hrastju-Mota. Tamkaj je pred zbranimi volivci dejal: »Zakaj gospodarstvo v kmečkih delovnih zadrugah ne napreduje? Brez dvoma zato, ker so se v nje natepli lenuhi, potepuhi itd. Zato ste bili pametni, ker ste se dosledno branili zadruge, še več, ostali ste pošteni volivci...«

Tako je Štuhec pojasnil svojim volivcem reorganizacijo v našem zadrugištvu, misleč, da je prišel čas, ko lahko javno napade tisto pridobitev, katero je ves čas skrivaj sovražil. Morda je hotel volivcem dokazati, da je naša Partija grešila, ko je dala pobudo za ustanavljanje kmečkih zadrug, da sedaj popušta in daje prednost privatnemu gospodarjenju? Zanimivo je to, da ni niti besedice črnil o splošni kmetijski zadruzi, kateri je v domačem kraju nekoč predsedoval.

Pa pustimo njegovo besedilčenje in se rajši vprašajmo: »Ali je Štuhec vreden zaupanja svojih volivcev, ali naj jih še zastopa v ljudski oblasti?« Kaj bodo rekli zadrugišniki iz Apaške kotline in iz vseh naših naprednih zadrug, ljudje, ki jih je krstil za potepuhe in lenuhe? Da! Zmotil se je, če misli, da smo zlezli v demokracijo ameriškega tipa, da so naši občinski ljudski odbori nasledovalci starih občin! Naj se nikar ne trka na prsi, češ da je napreden in dobro misleč državljani. Biti napreden, pa obenem podirati eno izmed največjih pridobitev povojnega ljudskega ustvarjanja, je nemogoča stvar, je absurd! In v tem je bistvo Štuhečevega početja pred volivci.

strelske jame, popravljene ceste... Kakor blisk je po vasi švignila novica: Nemci, Nemci...

Domačija Ilovčana Franca Zemljiča je bila kakor nalašč ustvarjena za postojanko; tu se je bil naselil nemški štab z nadutim in rejenim častnikom s majorskimi našivki. Nemci so stanovali v kleti stanovanjskega poslopja. Major je neprestano sprejemal poročila z opazovalnice, čisto pa si je tudi sam obesil daljnogled okrog vratu in za krajši čas zapustil svoj varni brlog. Semkaj so bili usmerjeni koraki nemških vojakov in ustašev. »Herr Standartenführer, ich melde...« so se glasili raporti, njim pa so sledila rezka povelja mladega častnika. Noč in dan so peli poljski telefoni.

Nihče izmed Nemcev ni slutil, da tiči sovražnik v neposredni bližini — tik nad glavami. V sobani nad kletjo so se zbirali domači terenci in aktivisti. Tu ni bilo rezkih povelj, ne odsekanih raportov, ne petja telefonov... Mladi fantje, ki so v temnih nočeh delali preglavice nemškim zasedam, so se tukaj najbolj varno počutili. Gazda Zemljič je bil trdno na njihovi strani. Skrivaj jim je prinašal hrano in pijačo ter sprejemal oprezno ponočnjake-kurirje s partizansko pošto. Vse je moralo ostati zavito v skrivnost, zato so se spoznavali s prijateljem govorenjem. Le v nočnih urah so se skrivaj izmuznili obtemu skrivnostnega bivališča. Postojanka pri Zemljiču je bila ena izmed mnogih partizanskih pribežališč v Ilovcih in bližnji okolici Čepela je prav v sovražnikovem gnezdu.

Tudi Rajh iz Pristave ne sme ostati nekaznovan

Med tistimi zadrugiški iz Stročje vasi, ki ne znajo ceniti skupne imovine, je tudi Ivan Rajh iz Pristave, ki je bil letos junija izključen iz zadruge zaradi spekulativnih dejanj. Zadruga mu je vrnila zemljišče in inventar, medtem ko je 2 konja in 1 voz zadržala. Rajh ji je namreč ob izstopu doigral nad 100.000 dinarjev.

Ceprav je s sklepom upravnega vodstva soglašal, je kmalu obljubo prelomil in znova zahrepanel po konjih. Dne 7. julija se je neopaženo prikradel v zadrugi hlev v Presiki, zapregel oba zadruga konja v voz in ju odpeljal na svoj dom, misleč, da mu pač nihče ne more do živega.

Tovariš Rajh je očitno pozabil, kaj se je pred tedni zgodilo noršinskim zadrugišnikom pred senatom ljudskega sodišča, da so bili le-ti zaradi nepoštenosti kaznovani. Upamo, da bo ljudska oblast pregledala tudi Rajhove račune in ga poklicala na odgovornost. Vsi pošteni stročjevaški zadrugišniki želijo, da se početju takih zlikovcev napravi konec. Prav njim naj dajo odgovor za vsa sabotažna dejanja, s katerimi so v treh letih bivanja v zadrugi težko oškodovali zadrugišno skupnost. M. I.

Občinski ljudski odbor Grad bo moral prevetriti svoje gostilne

Novi občinski ljudski odbor Grad vodi lokalno gospodarstvo precej uspešno. To ni niti težko, saj je bilo že ob prevzemu široko razvito in dokaj dobro urejeno. Kljub temu bo moral še marsikaj narediti, da bo preprečil izkoriščanje ljudi po bivših veljakih. Med te spadajo nekateri zakupni gostilničarji.

V občini Grad imajo devet zakupnih gostilničarjev, s katerimi pa še niso sklenili novih pogojev. Vsi ti gostilničarji so v glavnem stari strokovnjaki, kakor se sami imenujejo. Štirje v redu izpolnjujejo svoje dolžnosti do skupnosti in gostov. Med temi je predvsem Marsik iz Grada in Sijardo iz Dolnjih Slavec. Nekateri pa ne zaslužijo mesta gostilničarja v socialistični državi. Takšen je Kreft iz Grada, ki namenoma ne vodi glavne knjige že od 1. januarja 1952, da bi tako prikrikl svoje dohodke. Iz evidence, ki jo vodi, pa se ne da ugotoviti ničesar. Za navodila, ki jih prejme od ljudskega odbora, se ne zmeni. V poročilu je prikazal ogromno izgubo namesto dohodka, ni pa vedel pojasniti, kako je od izgube živel. Na to vprašanje je le vzdihnil, češ da gostilne ne more pustiti, ker za drugo delo telesno ni sposoben. Toži, da sam ne ve, koliko davkov plačuje in kakšne, zato jih ne zmore. Pa bi lahko poravnal svoje davčne obveznosti, kakor jih plačujejo drugi gostilničarji. Saj jih ne plača niti iz svojega, ker jih vsteje v ceno. Torej na račun davkov odvde le tisto, kar je prejel od gostov na ta račun.

Kreftu podoben je Bertalanč iz Radincev, Ficko iz Vidonce, Baligač iz Grada. Za noben poziv ljudskega odbora za obračun se ne zmenijo, nobeni navodil ne upoštevajo. Revizijskim organom ne dajo potrebnih dokumentov. Delajo kar po svoje, potreba je odvisna od obrazov.

Taki ljudje ne spadajo med gostilničarje socialistične države. Zato bo občinski ljudski odbor Grad moral malo prerešati in se dosledno boriti proti vsem izkoriščevalcem. Doslej še ni storil nobenega ukrepa. Mogoče iz nevednosti ali iz bojazni pred zamero, ker je gostilničar Bertalanč že grozil, da bo obračunal s blagajnikom in drugimi, ki so poslali k njemu izvršilne organe. Svetujemo občinskemu odboru Grad, naj kar začne z delom tudi na tem področju, ker mu bo gotovo prišlo na pomoč tudi oddelek za gospodarstvo pri OLO z uvedbo postopka po uredbi o finančnih prekrških. S tem pa se bo odnos gostilničarjev do družbe in gostov izboljšal, kajti nepoholjšince bo treba odstraniti. J.

Gašperjeva družina na ulici v Murski Soboti

Žaloigra v rudarskem jašku

Toplo spomladansko sonce je poslalo svoje žarke na pomlajeno pokrajino, ki je v prazničnem oblaku čakala na osvoboditelje. Na svetu okrog Ilovca, Kajzarja, Rintčeve grabe, Strmeča... so zacvetele hruške in jabolane, v bližnjih gozdičkih se je oglasila kukavica, ubranim melodijam godnih pevcev pa so se pridružili zbori cvrčajočih murnov. Preljuba spomlad je spet v deželi vinskih trte, ki ponižno čaka na svoje negovalce, obdana z bujno rastočim zelenjem in plevelom. Kje je vesela pesem kopačev, kje so ljudje iz pritlikavih viničarskih bajtic? Niti veselih vasovalcev, ki so ponavadi s petjem in vriskanjem pregnali nočno tišino, ni bilo več slišati. Na grčevnati svet se je spustila zlovesča mora, ki so jo označevali bobneči topovi, reglajoče ruske orglje, mitraljezi... Fronta se je čedale bolj bližala in ljudje so željno pričakovali odrešitelje.

Bilo je v deževnem mesecu, ko so se kakor črni gavrani naselili v teh krajih nemški vojaki, ko so ljudje spoznali, kako krut in neusmiljen je tujec. Bili so to zelenci z mrtvaškimi glavami na čepih, ustaši, ki jih je pokrivala tuja vojaška suknja. Razlezli so se po svežih jarkih in čakali... Podnevi so bili kar krotki, toda gorje ljudem, katere so obiskali v nočnih urah. Odvezali so vse, kar jim je prišlo pod roko: mast, jajca, vinsko kapljico... kdo bi vse

naševal? Gospodarili so s pištolo, plačevali pa z ostudno kleveto: Banditen! Nihče ni bil varen pred tujimi zalezovalci in nasilneži, pa tudi ne pred granatami, ki so jih semkaj pošiljali bližajoči se Rusi. Dnevi so le počasi minevali.

Neke noči je grozovito grmelo. Streljanja ni hotelo biti konec. Ljudje so se poskrili v kleti in tam dočakali naslednje jutro, ne da bi bili zatisnili oči. Ko je vojna burja prenehala, so zaspani prilezli na plan in se niso mogli načuditi nenavadnemu prizoru: Nemci so zbežali! Neki brkati očaneč, ki si je pravkar za silo nalovil svežega zraka, je z roko zamahnil proti vzhodu, rekoč: »Ljudje, glejte, ruski vojaki prihajajo!« In res. Med rahlo zibajočimi se vinski trtami so se svetlikale čelade. Bila je ruska izvidnica, ki je opazovala nemške položaje, ne da bi vedela, da je sovražnik že daleč za sosednjim grčem. Ljudje, ki so se bili zbrali na obronku vinograda, niso mogli verjeti svojim očem. Valovi navdušenja so se zlijli v vroče želje: »Da bi le tujci nikdar več ne teptali naše zemlje!«

Domačini so tokrat brez strahu legli k potoku. Nič hudega sluteti, so naslednjega jutra odprli svoje hrame in so se hoteli odpraviti po domačih opravkih. Kakšno razočaranje? Temna noč, ki so jo sanjavo prespali jim je znova povrnila zakamuflirane topove, sveže

IZSELITEV SE VRŠI TAKO:

Edinica AVH obkoli hišo. V njegovi družbi se nahajajo navadno še sekretar partijske organizacije in predsednik krajevnega sveta. V enega izmed hišnih kotov naženo vse člane družine, jih popišejo, nato pa jim prečitajo izjavo, s katero se hišni gospodar »prostovoljno« odpoveduje hiši in zemlji, »ker je skrivaj jugoslovanske spijone. Zelo radi dodajo še stavek o skrivanju jugoslovanske radiostanice ali celo to, da je dotični ubijal madžarske vojake. Kdor se brani podpisati, ga k temu prisilijo s palicami. Čeprav slišimo jokane in onemoglo kričanje na pomoč, se nihče ne upa približati.

Postelje odpeljanih se še niso ohladile, ko se je navadno pričela delitev plena. Prvi so oficirji AVH, za njimi funkcionarji madžarske Partije in njihovi prijatelji.

Prav vsi Porabci čakamo, da pride vrsta na nas. Vsaka hiša ima pripravljeno najnujnejše za to žalostno pot. Ker se širijo govorice, da bodo iz Porabja preselili v notranost države na prisilna dela več kot 70 odstotkov prebivalcev, so pričeli ljudje množično bežati in se skrivati. V drugih vaseh je število preseljenih več ali manj enako onemu iz naše vasi. Iz vasi Ritkarovci so preselili 7 družin, iz Dolnjeja Senika 3 družine, iz Monostra (Szentgottharda) 5 družin. Vem, da tudi v ostalih vaseh ni nič drugeče.

Ker vem, da bi prišla vrsta tudi na mene, sem rajši pustil dom in zemljo, le da si rešim golo življenje. Iz internacijskega taborišča v Tiszaszentmartonu, kamor so v živinskih vagonih odpeljali vse svoje žrtve, prihajajo le redke vesti. Interniranci lahko pišejo po tretjem mesecu.

To še ni vse. Ko je Gašpar končal s pripovedovanjem o deportacijah, je potegnil iz žepa rumeno sivo knjižico obvezne oddaje. Pokazal je nanjo s svojim žuljastim prstom in pojasnjeval,

KAKO MADŽARSKA VLADA IZKORISČA DELOVNEGA KMETA.

Iz njegovih besed šele lahko razumemo, kako se obvezni odkup madžarskega tipa spreminja v izredno prefinjeno metodo eksploatacije madžarskega kmeta. Odkup, ki se je v povojnih krčih pokazal kot potreben za čimprejšnjo okrepitev gospodarstva in za prehod v socializem, se ne ukinja, temveč narašča tako, da se je že pretvoril v neke vrste naturalno rento. Obvezni odkup in davek na zemljo sta v madžarskem gospodarstvu dve popolnoma neodvisni meri. ena se kosa z drugo, kar se tiče izrabljanja. Z odkupom so prizadeli vsi kmečki artikli

PO PREKMURJU IN PRLEKIJU

40.000 din za Nacionalni komite miru

Sindikalne podružnice soboškega okraja zbirajo prispevke za Nacionalni komite miru, ki opravlja ne samo pri nas, temveč sploh v svetu veliko in važno nalogo — ohranitev miru. Dolej so zbrale 40.000 din. Toliko so sporočile Okrajnemu svetu sindikatov v Soboti. Poročili pa še niso poslane vse sindikalne podružnice. Zbiranje prispevkov med člani se nadaljuje. Sorazmerno največ sta zbrali sindikalni podružnici Zitofonda in Mlekoprometa.

Pionirski odred »Toneta Tomšiča« iz Beltincev je na lastno pobudo zbral 300 dinarjev in jih poslal Okrajnemu svetu sindikatov v Soboti za Nacionalni komite miru. Dober vzgled, kako tudi pionirji mislijo na resne stvari in se za njih borijo.

BELTINCI. — Predzadnja nedeljo je bil v Beltincih ustanovni občni zbor sindikalne podružnice društva upokojencev, ki šteje zaenkrat 48 članov. Zboru sta prisostvovala predstavnik republiškega odbora in predsednik Okrajnega sveta sindikatov v Soboti. Navzočim sta razložila delo, naloge in pravice sindikalne podružnice, kar so z zanimanjem spremljali. Nova sindikalna podružnica združuje zaenkrat le upokojence beltinske občine; pomenili pa so se, da bi se jim lahko pridružili upokojenci turniške in črensovske občine in delno tudi dobrovniške.

Še 14 vlomilcev obsojenih

V Mariboru so pretekli teden sodili drugi skupini vlomilcev iz Prekmurja. Pred senatom okrožnega sodišča je bilo 16 obtožencev, ki so zagrešili večje število vlomnih tatvin. Od teh je sodišče spoznalo 14 obtožencev za krive, dva pa oprostilo. V tej skupini je veljal za najnevarnejšega Ignac Baranja-Backo, ki je storil 12 kaznivih dejanj. Vlamljali so v kmetijske zadruge Pečarovci, Dolič in Lemerje, kjer so povzročili okrog pol milijona dinarjev škode. Razen tega so zagrešili 12 vlomnih tatvin pri zasebnih kmetih, katere so oškodovali za 300 tisoč dinarjev.

Okrožno sodišče je obsodilo Ignaca Baranja-Backa na 15 let, Evgena Serkezija-Dukija na 12 let, Stefana Horvata-Pišto na 10 let, Jožeta Horvata-Šošija pa na 8 let strogega zapore. Ostalih 10 obtožencev je bilo kaznovanih z zapornom do 8 let.

Nič ni tako skrito, da ne bi bilo očito

Kaznovana šušmarka

Marija Zerdinova iz Muričaka je vse leto pridno šušmarila in šivala obleke za svoje poznanke in sosedice. Čeprav je z vso vnemo trdila, da ni ničesar zakrivila, so ji organi prišli na sled in jo zaradi izvrševanja obrti brez dovoljenja kaznovali. Plačala je nad tisoč dinarjev v skupno blaginjo.

Oh, ti »flašenčankie!«

V Ljutomerškem okraju se je zadnje čase precej razpaslo točenje alkoholnih pijač na domovih posameznih vinogradnikov, ki zaradi bogatih zalog pristnega vina na trgu ne morejo vnovčiti manj kakovostne kapljice, zlasti šmarnice. Zato prirejajo plesne prireditve, na katerih točijo vino dvomljive kakovosti, seveda po »svobodnih« cenah. Zaenkrat je udomačena navada, da gostje plačujejo kapljico od 60 do 120 din za liter.

Ali vinogradniki res ne smejo prodajati svojega pridelka? Da bo že enkrat vsem razumljivo: Lahko ga prodajajo v svojih količinah, ne pa po litrih v svojih privatnih gostilnah! To pa je že nedovoljena obrt, ki jo

Dom onemoglih v Lukavcih

V Lukavcih pri Ljutomeru v blivšem gradu urejujejo Dom onemoglih. Posetil sem to novo ustanovo, da se na lastne oči prepričam, kako živijo starčki in starice v tem svojem novem domu. Ker upravnice Marije Levarjeve ni bilo doma, mi je prijazna Marica razkazala vse prostore, katere dokončno urejujejo. Spalnice so res krasne, higienske, z novimi posteljami in posteljino. Tudi ostali prostori so lepo uredeni, da se človek v njih počuti srečnega.

Pogovarjal sem se s prebivalec tega doma, katerih je zaenkrat 22, kako se počutijo. Niso mi mogli prehaliti, kako

ZA PREKMURSKI TEDEN POROČAJO

SOBOTA. — Za Prekmurski teden se priča pripravljati tudi dramska družina SKUD »Štefan Kovač« iz Sobote. Uprizorila bo komedijo dobrovniškega pisca Marina Držiča »DUNDO MAROJE«. Režiser, tovariš Jože Zrim, je pravilno ravnal, ko je v dramsko družino vključil nekaj najboljših igralcev iz ostalih društev. Tako bosta nastopila v komediji dva člana MKUD »Dane Šumenjak« in član SKUD »Kafuh« iz Rakicane. To zamisel režiserja — v želji, doseči res kvaliteto v prireditvi — je vsekakor treba pozdraviti.

Dramatska skupina se bo predstavila Sobočanom s komedijo »Dundo Maroje« 24. avgusta zvečer na dvorišču bivše osnovne šole v Soboti.

BELTINCI. — Prireditve Prekmurskega tedna ne bodo odražene samo v Soboti, temveč tudi po ostalih krajih Prekmurja. V Beltincih so že imeli tako prireditve, na kakršne se drugod pripravljajo in se bodo odvijale v mesecu avgustu, pred samim začetkom Prekmurskega tedna v Soboti. Prireditve — povezana s proslavo Dneva vstaje — je lepo uspela, tako njen kulturni, kakor športni del.

Podrobneje bomo še poročali.

ČRENSOVCI. — Pri nas pripravljajo prireditve v počastitev Prekmurskega tedna. Za fizikalno prireditev skrbi tov. Žagar, za strelstvo tov. Manček, a kolektarje bo organiziral tov. Horvat. Pripravljamo tudi kulturno delo s poredi. Tov. Kolenko bo nastopil igra »Ugale luči«, pevski zbor bo pripravil tov. Gybrek, a nastopili bodo tudi harmonikarji ter trnjaški kvartet. Vse priprave vodi poseben odbor, ki je bil sestavljen že v začetku tega meseca. Nastop bomo imeli 17. avgusta.

TURNIŠKE. — Da ne bi ostali izven delovnih občin, ki se pripravljajo na Prekmurski teden,

naši organi preganjajo. Prav zaradi tega ga so pred dnevi kaznovali Franca Repa iz Ljutomeru in Jakoba Rosa iz Bučkovec, ki sta se bavila z drobno prodajo alkoholnih pijač. Nič manj kakor 6500 din sta morala plačati.

Kar brez dovoljenja v Radence!

Organi ljudske milice, ki kontrolirajo promet na vlaku med postajama Ljutomer in Radenci, imajo opravka z mnogimi gosti in potniki, ki potujejo v zdravilišče, ne da bi si priskrbeli potna dovoljenja za obmejni pas. Prestopniki so iz raznih krajev naše države, pa tudi kmečki ljudje, ki potujejo s pletenkami v Radence po zdravilno tekočino. Mnogo ljudi je zaradi tega prekrška imelo sitnosti z varnostnimi organi! Ne samo Elza Prinčič iz Zagreba in Jovo Kumparič iz Beograda — na desetine ljudi je moralo odrinuti težko zaslužene tisočake! Vse te nevednosti pa bi odpadle, če bi se vsak potnik v Ljutomeru spomnil, da potuje na področje bivšega radgonskega okraja, torej v obmejni pas, kjer se je moč goče sprehajati le z oblastnim dovoljenjem.

pravite z njimi, karkoli že hočete! Očitno je slutiti, da se kazalec na urli nemškega poraza pomika proti dvanajsti, zato si je hotel pred nedolžnimi ljudmi oprati okrvavljene roke. Nalogo je zaupal izurjenemu klavcu z nižjim vojaškim rangom, saj je že neštokrat preizkusil njegovo vojaško »hrabrost«. Kolona je krenila po bližnjici v dolino...

»Halt! se je glasilo povelje občnega gefreiterja, ki je korakal za kolono preplašenih ljudi. Nihče izmed njih ni vedel, kakšna usoda jih čaka. Sele ko so stražarji razvrstili svoje žrtve nad gnojniško jamo na Ozmečevem dvorišču in z naperjenimi brzostrelkami čakali na povelje, je Mirova Antonija z otročičkom v naročju zaihtela: »Kaj nas bodo postrelili? Moji otroci...« več ni mogla spraviti iz sebe. Moški so si grizli ustnice, matere so jokale, malčki pa so jih posnemali, čeprav niso vedeli, da so jim štete zadnje minute otroškega življenja.

In spet: weiter! Klavci so se premislili, ko so uvideli, da niso izbrali primeren kraj za uprizoritev zločinskega dejanja. »Kam nas ženete? so spraševale motne oči nesrečnejev? Ni bilo treba dolgo ugibati. Ko so stopicali po stezi med zelenimi leskovimi vejami, je nadomada zazijal pred njimi rudarski jašek, ki je vodil strmo navzdol v zemeljske nedrije. Tresoča se telesa so obstala pred upadnikom. Starejši možakar, ki si je z rokavom poslednjic obrisal smrtno srage s potnega čela, je vzdihnil: »O, da bi nas srečali Trpko, Boro

so srečni na svoje stare dni, ko imajo tak red in čistočo, pa tudi potreben počitek. Edino Rudek (s priimkom Ala fuj), ki je že bil v mnogih domovih onemoglih, se pritožuje, ker mu ne dajo piti (alkoholnih pijač). Preudarni starček pa mi je rekel: »Le napišite v časopis, da bodo vedeli vsi ljudje, kako lepo in dostojno, človeško preživljamo starost v naši socialistični domovini, ne tako kakor v predvojni Jugoslaviji, ko so se onemogli morali pehati za milodari, s katerimi so se preživljali od vasi do vasi.« Zadovoljni so tudi z osebnim doma, z ekonomom, ki se trudi, da preskrbi kuhinjo s potrebnimi živili in s kuharico, ki jo imenujejo (kljub njeni mladosti) naša mati Pavla, ker pripravlja dobro, okusno hrano.

S. F.

smo sklenili, da priredimo fizikalne in kulturne prireditve. Sodelujejo ljudje iz vseh vasi občine. Tako bodo Renkovičani priredili »Zupanova Micko« in dali harmonikarja, dijaki bodo organizirali tek, mete in skoke, a naš pevski zbor bo sodeloval tudi v sklopu pevskega zbora iz Prekmurja. Šahisti bodo odigrali za prvenstvo v občini, a postavili bodo tudi moštvo, ki se bo borilo za prvenstvo Prekmurja.

ROGAŠEVCI. — Prekmurski teden je zagospil vse naše organizacije. Sodelovala bo mladina s simboliziranimi vajami, gasilci bodo izvedli vaje s sekiricami, a kolektarji cestne dirke. Tudi naši telovadci nočejo stati ob strani, izvedli bodo različne teke, skoke in mete. Za kulturni program je tudi preskrbljeno. Tega pripravljajo kar trije tovariši, in sicer Svetina, Marič in Slokarjeva. Strelci se bodo pomerili na strelišču, da dosežejo pravico nadaljnjega sodelovanja v okrajnem merilu. Prav tako šahisti.

BODONCI. — Tovariša Makari in Drvarič pripravljata fizikalni program za sodelovanje na Prekmurskem tednu, a tov. Hodoščekova vadi s pionirji proste vaje. Tudi gasilci se pripravljajo. Marič pripravlja strelce. Razen tega bomo imeli lep kulturni spored. Nastopili bodo tudi pesalci, Sodelovala bo tudi godba iz Zenkovec. Odrska družina bo pripravila Nuškovo snodnjanko »Gumba«.

OTVORITEV GOSTILNE!

Centj. gostom sporočam, da sem prevzel bivšo gostilno

SAVEL V ČRNELAVCIH.

katero ponovno odprem s 1. avgustom 1952!

Centj. goste bom postregel z najboljšo pijačo, kakor tudi z raznovrstnimi toplimi in mrzlimi jedili ob vsakem času! Za obilen obisk se vljudno priporočam

LULIK ERNEST,
gostilničar v Črnelavcih

Tragično je preminul

ANTON VAUPOTIČ

bivši poveljnik okrajne gasilske zveze v Ljutomeru, 40-letni član in voditelj Ljutomerskega gasilskega društva ter bivši podpredsednik mestnega ljudskega odbora v Ljutomeru.

Pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu!

Ljutomer, dne 23. julija 1952.

ČLANI PROSTOVOLJNEGA GASILNEGA DRUŠTVA IN OKRAJNA GASILNA ZVEZA LJUTOMER

Nikola...! Prav gotovo bi tem zločincem posvetili s partizanskimi puškami. Izgubljeni smo...« Več ni utegnil govoriti, kajti v tem trenutku je mučno tišino presekal glas surovega podoficirja: »Alles in den Gesenik! Z veliko težavo so zločinci spravili žrtve v jamo. Matere so se z golimi rokami branile pred nasilneži, ki so jih vpricho mož posilili, nato pa pahnili v upadnik. Strahoten krik, pomešan z detonacijo ročnih granat, ki so jih morilci metali v jamo, je odmeval v daljavo. Zaregljale so brzostrelke...

Krvava igra, ki so jo Nemci uprizorili 27. aprila, tik pred svobodo, je bila končana...

Ko je vsa slovenska domovina vzklopela in se veselila zmage nad mračninaštvom, je Habjančič iskal svojo ženo in tri male otroke, ki jih je pogrešal od zadnjega pogroma. Pretaknil je vse kraje, obiskal znanice in prijatelje, toda svojih dragih ni mogel najti. Zla slutnja ga je privedla pred rudarski jašek, kjer bi se bil skoraj onesvestil. Zagledal je truplo svoje žene Marije, ki je izdahnila, ko je z naglavno ruto obvezovala rano svojega najmlajšega sinčka Matijčka. Tudi njene rane na glavi je varovala krpica sinove srajce. Čeprav ni v moških letih nikdar jokal, so tokrat solze orosile njegove oči, ko je spoznal, da so se zločinci spozabili nad njegovo ženo, čeprav je bila v zadnjem mesecu nosečnica. Stanko, Slavica Trohneča telesa so ležala poleg mrtve matere, ki jim je dala življenje. Nepopisno strašen je bil pogled v

Prodajalci »nedolžnih« svetih podobic

Tako in Ljutomeru kot v Križevcih so organi trgovinske inšpekcije zasačili prodajalce, ki so v času birmovanja razpečavali svete podobice. Morda bo spet kdo rekel, da preganjamo vero? Kakor so inšpektorji ugotovili, niso imeli dovoljenja za prodajanje teh predmetov — to pa je že nedovoljena trgovina, ki jo v naši državi preganjamo, ne glede na to, kdo jo izvršuje. Tako in nič drugače je treba stvar razumeti!

Ze samo dejstvo, da so se prodajalci poskrili v cerkvene hrame in tam opravljali nedovoljeni posel, dokazuje, da niso imeli čiste vesti. V Križevcih je kontrolni organ zasačil v cerkvi kar dva prodajalca: nekega Jesenka in Matijo Lubša, ki sta dopotovala iz Maribora. Medtem ko je Jesenko ubogal organa in zapustil cerkveni hram, pa se je Lubša trdovratno branil, češ da kot kristjan ne more zapustiti svete maše.

Kakšen kristjan je Lubša, so imeli organi prliko spoznati v Bučkovcih, kamor sta se oba prodajalca zatekla kljub izrecnemu naročilu, da morata zapustiti področje ljutomerskega okraja. Da bi bila bolj varna pred morebitno kontrolo, sta se skrila med goste, ki so popivali v privatnem vinočetu posestnika Kosa. No, ko so ju organi tukaj zalotili, se je Lubša po dolgem obotavljanju le podal z njimi. Hoteč dokazati vernikom, da je žrtve verskega preganjanja, je vrgel svete podobice na tla in začel kričati: »Tako svobodno imamo v Jugoslaviji! Ni čuda, da bodo že jutri o njej spregovorili v radiu Budimpešta...« Njegovo kričanje je privabilo nemalo ljudi, ki so od blizu opazovali dogodek. Lubša je to priliko izkoristil za beg, vendar so ga organi varnosti znova prišli pred cerkvenim poslopjem, kjer se je vrgel na tla in pričel strahovito kričati. Tudi tokrat je izkoristil gnečo ljudi in pobegnil v cerkev, od tam pa v zakrštijo, od koder je kot kafa izginil neznanu kam.

Iz pričujočega dogodka lahko sklepamo, da je Lubša spreten trgovec in propagandist za koristi Vatikana. Prav zaradi tega, ker spada njegovo početje v zasnovane akcije vatikanskih podrepnikov, se bo moral zagovarjati pred ljudskim sodiščem, vendar ne samo zaradi nedovoljene trgovine, marveč tudi zaradi sovražnega delovanja. Roka pravice ga bo že dohitela.

Izgubili smo vestnega uslužbenca

ANTONA VAUPOTIČA

ki je tragično preminul v ponedeljek, 21. julija 1952.

Ostal nam bo v trajnem spominu!

Ljutomer, 23. VII. 1952.

UPRAVA PODJETJA »ZIVINOPROMET«, LJUTOMER

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 25. julija — Jakob.
Sobota, 26. julija — Ana.
Nedelja, 27. julija — Natalija, Božena.
Ponedeljek, 28. julija — Zmagoslav, Viktor.
Torek, 29. julija — Marta.
Sreda, 30. julija — Križan, Julita.
Četrtek, 31. julija — Ignac.
Petek, 1. avgusta — Ljubica, Fides.
Sobota, 2. avgusta — Bojan, Porcijunkula.
Nedelja, 3. avgusta — Lidija.

Sonce vzhaja 26. julija ob 4.37, zaide ob 19.39. Dolžina dneva 15.02. — 1. avgusta vzhaja sonce ob 4.43, zaide ob 19.33. Dolžina dneva 14.50.

Gibanje lune — Prvi krajec dne 30. julija ob 2.51 uri.

SPOMINSKI DNEVI. — 25. julija 1586. leta umri ustanovitelj slovenske književnosti Primož Trubar. — 25. julija 1943. leta padec Mussolinija v Italiji. — 27. julija 1941. leta se je pričela na Hrvaškem ter v Bosni pod vodstvom Komunistične partije ljudska vojska proti okupatorju. — 31. julija je bilo ustanovljeno na Mokrcu partijsko-taborišče ter osnovana partizanska četa, ki ji je poveljeval narodni heroj Ljubo Šercer. — 3. do 5. avgusta 1942. leta je bilo nad deset tisoč Nemcev v ofenzivi proti slovenskim partizanom na območju Blegaja.

KINO

KINO SOBOTA predvaja od 25. do 27. julija ameriški film »VSE O EVI«, mladini neprimeren od 29. do 31. julija francoski film »VARUJTE SE PLAVOLASK«, mladini neprimeren.

KINO RADGONA predvaja 26. in 27. julija ameriški film »BIL SEM VOJNA NEVESTA«, 30. in 31. julija angleški film »OBALA«.

KINO PROSENAKOVCI predvaja 27. julija francoski film »TONE IN TONČKA«.

LJUTOMER

Od 25. do 27. julija: angleški film »Trgovina s starinami«.

Od 30. do 31. julija: jugosl. film »Major Bauke«.

PREDSTAVE: ob delavnikih ob 20. uri, ob nedeljah ob 18. in 20. uri!

MALI OGLASI

Beseda dn 5. Za pismeno dajanje naslovov je priložiti dn 20.

DOBRO UREJENO POSESTVO na Goričkem delno ali v celoti naprodaj. Naslov v upravi lista.

POSESTVO (njive, gozd in sadovnjak) v bližini Ljutomeru, na katerem se letno pridelava ca 50001 jabolčnika, prodam. Vprašati: Ljutomer, Postajališka 4.

Zalostni smo obstali pred grobom

ANTONA VAUPOTIČA

ki nas je za vedno zapustil v ponedeljek, 21. julija 1952.

Skrbnega tovariša se bomo vedno spominjali!

Ljutomer, 23. VII. 1952.

ČLANI SIND. PODRUŽNICE »ZIVINOPROMET«, LJUTOMER

Živinorejski odbori v cankovski občini so dobro poprijeli za delo

Na vzpodbudo OZZ v Soboti so v okraju ustanovili več centrov kmetijskih zadrug. Tak center imajo tudi v Cankovi. Vanj so vključene vse KZ cankovske občine. Te še naprej gospodarijo samostojno, na centru pa je le neke vrste posvetovalni in pomožni organ, medzadružni odbor, ki ima tudi svojega kmetijskega tehnika — kajti vsaka zadruga ga ne more imeti. V tem medzadružnem odboru ima vsaka KZ po enega zastopnika, tehnična dela pa vodi kmetijski tehnik s pomočjo agronomov OZZ v Soboti.

V KZ so ustanovili odbore za posamezne panoge gospodarstva, tako tudi živinorejske. V cankovskem okolišu so se predvsem razgibali in navdušili za živinorejo, zato ti odbori delajo najbolje. V štirih KZ so že uvedli selekcijo živine in sicer cankovski, skakovski, strukovski in puževski. Zanimanje za to pa niso pokazali le odbori, temveč mnogi živinorejci. Za njimi ne zaostajajo daleč živinorejci iz Beznovec in Zenkovec. Vsi ti vedo, kakšno vrednost ima rodovniška živina na plemenskih sejmih. Dolej je sprejetih v rodovnik nad 300 plemenskih krav. Potrebno pa je tetoviranje vsega rodovniškega naraščaja in izboljšati kontrolo mlečnosti krav.

Za izboljšanje živinoreje pa skrbi tudi občinski ljudski odbor z nabavo dobrih plemenjakov oziroma z denarno pomočjo zadrugam. Dobri plemenjaki so velikega pomena pri izboljšanju živinoreje, posebno zato, ker so zadnji čas nekateri kmetovalci zredili slabe plemenjake, ki so jih tudi pripuščali. Živinorejske odbore pri KZ pa čakajo še velike naloge. Živinorejo bo treba izboljšati pri vseh kmetovalcih, ne le pri nekaterih, ki že sedaj skrbijo za to. Treba bo skrbeti tudi za setev krmnih rastlin in gradnjo silosov, izboljšanje pridelka na travnikih in pašnikih. Kakor doslej je zanimanje kaže, bodo živinorejski odbori nekaterih KZ cankovske občine v bodočnosti tudi tem nalogam kos. Njihove izkušnje bodo bogato služile tudi sosednjim, saj se v vsaki vasi najde precej dobrih kmetovalcev in živinorejcev, ki bodo brez bojazni sprejeli vse dobre stvari.

Dva primera dobrih in slabih sindikalnih organizacij

Nekatere sindikalne organizacije še vedno niso našle vsebine svojega dela, odkar so se z uvedbo delavskih svetov naloge sindikatov spremenile. Nekateri odborniki sindikalnih podružnic so mislili, da so s tem odpadle vse druge naloge, le sestanki so še ostali, ali pa niti ti niso več potrebni. Da sestanki, namenjeni sami sebi, niso potrebni, je pokazala praksa; saj se jih člani niso hoteli udeleževati. Praksa je pa ob enem tudi pokazala, da so potrebni sestanki, na katerih obravnavajo zanimive in koristne stvari. Ti so dobro obiskani.

Tak dober primer sindikalnega dela lahko zabeležimo pri Proizvodnji nafte v Lendavi

Člani obiskujejo sestanke svoje organizacije in z zanimanjem sledijo razpravam, kadar se menijo o stvareh, ki se tičejo delovnega kolektiva, ali študirajo kake nove uredbe. Upravni odbor se zna posluževati takega načina dela, ki pritegne člane. Poleg tega in drugega pa upravni odbor sindikalne podružnice ali celotna organizacija obravnava vse stvari, ki se mu zde v škodo delovnega kolektiva ali le posameznega člana, to se reče, šteti svoje člane, če se jim godi krivica. Zato se člani ne sprašujejo kot ponekod, ali nam je sindikalna organizacija potrebna, ali imamo od nje kako korist. O tem so se že prepričali.

Zaradi takega dela sindikalne organizacije in zaščite svojih članov pa ni potrebna večna borba med sindikalno organizacijo oziroma njenim upravnim odborom in delavskim svetom ali upravno podjetje. Prav pri Proizvodnji nafte nam dokazujejo, da lahko oba složno sodelujeta, čeprav sindikat v precejšnji meri spolnjuje svoje naloge in dolžnosti. Ko delavski svet spozna pomen in moč sindikalne organizacije, jo tudi upošteva — četudi ne bi hotel, ga ta lahko prepriča, da jo mora, ker je močna. Jasno, da pri tem ne sme prekoračiti meje svojih pravic. Če delata oba v mejah svojih pravic in dolžnosti, je tako sodelovanje možno in neogibno — in za vse koristno. To upošteva pri Proizvodnji nafte, zato se radi pomenijo s predstavnikoma sindikalne podružnice. To se je dobro pokazalo pri izdelavi tarifnega pravilnika.

Popolnoma nasprotni primer zasledimo v tovarni perila Mura v Soboti

Lani v tem podjetju o sindikalni organizaciji ni bilo mnogo slišati. Novi odbor je krepkeje prijel za delo, a še zdaleč ni dosegel zadovoljivih uspehov. Čeprav se je stanje izboljšalo, ni pravega sodelovanja in sporazumevanja med sindikatom in upravo. Zelo poučen primer se je zgodil pred tedni, ko je sindikat priredil poučno predavanje iz zdravstva. Najprej

V NEKAJ VRSTAH

OKROŽNO SODIŠČE V LESKOVCU JE OBSDILO NA SMRT Z USTRELIVLJIVO bolgarskega vojvoda in diverzanta Zarijo Mujoviča, bivšega kapetana jugoslovanske vojske, in njegovega glavnega pomočnika Jovana Micunoviča, medtem ko so bili ostali obtoženci, sorodniki glavnega obsojenca, obsojeni na zaporne kazni od 2 do 15 let. Zarija Mujovič je junija leta 1949 pobegnil v Bolgarijo, kjer je vstopil v bolgarsko obveščevalno službo in končal vojvuhonsko-diverzantski tečaj.

NOVI PREDSEDNIK BOLIVIJSKE VLADE ESTENSORO, ki je prišel na oblast po preobratu meseca aprila, je izjavil, da je vlada odločena nacionalizirati tri velike družbe, ki imajo v rokah 72 odstotkov bolivijske proizvodnje.

PRIBLIŽNO 3000 INDIJCEV JE ORGANIZIRALO "POHOH LACNIH" do poslopja narodne skupščine v Kalkuti (Indija). Policija je uporabljala solzni plin in z gumijevkami razgnala demonstrante. Prijetih je bilo 34 oseb. Člani opozicije so zapustili skupščino, ker predsednik skupščine ni hotel začeti razprave o izgradnji, ki so se pripetili na ulicah.

RUDNIK SVINCA IN CINKA NOVO BRDO v okrajju Trepcje bo začel obratovati čez dni. Ta rudnik so že izkoriščali za časa Rimljanov in vse do vpada Turkov. V predvojni Jugoslaviji so imeli koncesijo za izkoriščanje Angliški, ki je pa niso uporabljali. To je drugi rudnik svinca in cinka v naši državi, ki je začel obratovati po vojni.

OKROG 300 TISOČ PREBIVALCEV V SEVEROVZHODNI INDIJI je resno ogrožen zaradi poplav. Reka Brahmaputra in več njenih pritokov je narasla po prvem monsumskem deževju na 2 metra. Hudourniki so zrušili pet železniških mostov in poplavlili mnogo cest.

V SLOVENIJO JE PRISPELA ANGELINE BRASCUGLI, predstavnica glavne zveze ženskih organizacij iz ZDA, v kateri je vključeno 11 milijonov ameriških žena. Obiskala bo več otroških bolnišnic v Sloveniji.

SKUPINA 470 ŠVICARSKIH DELAVCEV je prispela v ponedeljek v Opatjovo, da bo prebila letni dopust v počitniških domovih naših sindikatov.

ZADRUŽNO PODJETJE ZA UVOZ IN IZVOZ "SRBOKOOP" V BEOGRADU je v prvem polletju l. l. uvozilo kmetijskih strojev in orodja za okrog 200 milijonov dinarjev. Te stroje so dobile kmetijske in kmetičke delovne zadruge in državna kmetijska posestva.

V POLJSKEM PARLAMENTU RAZPRAVLJAJO O NOVI USTAVI, ki so jo popolnoma prikrili po sovjetskem vzorcu. Zamenjala naj bi staro ustavo iz leta 1947. Po predložitvi nove ustave bodo odpravili položaj predsednika republike ter bo Bierut postal predsednik poljskega parlamenta.

IZ OBMEJNE CONE BOLGARIE proti Jugoslaviji so internirali vse družine, ki se zde bolgarskim organom "sumljive". Oblasti obojevožni člani partijskih organizacij v posameznih vaseh. Tako obojevožni patrolirajo ponoči po vasi in strahijo pri posameznih objektih.

niso mogli dobiti prostora, kjer bi bilo predavanje, ker je bil zaklenjen. Ko so ga končno odprli z veliko muko, ker nekemu ni bilo prav, da bi v njem bilo predavanje, pa niso mogli najti enega stola, a kaj še mizo, da bi zdravniška, ki je na njihovo željo prišla predavati, lahko položila nanj svojo aktovko. Na predavanju je bilo mnogo delavk in so bile zadovoljne. Izrazile so željo, da bi bilo še več takih predavanj. Med člani je mnogo zanimanja, nad čemer se je stari upravni odbor pritoževal, in delo se mora izboljšati, če bo sedanji upravni odbor vedel pograbiti stvar na pravem koncu.

Glavna težava v tovarni perila Mura izhaja iz pojmovanja nekaterih ljudi, češ kaj nam bo sindikat, ko imamo delavski svet. Morda pa se za tem skriva še kaj hujšega. Zato ovirajo sindikalno organizacijo, da ne bi prišla do svoje veljave v podjetju. Če sedanji upravni odbor te veljave ne bo vedel izbojevati, bo sindikalna organizacija spet zaspala — odbor bo zgubil voljo do dela, člani pa bodo menili, da je sindikalna organizacija brez pomena. To je naravni zaključek, ki se je včasih že odigral v nekaterih podružnicah. Take primere lahko zasledimo tudi danes.

ROLEKTIV KLEPARSKRE DELAVNICE V SOBOTI

se je resno spoprijel s težavami

Kdo ne pozna kleparske delavnice v Soboti, ki se zadnji čas imenuje »Kleparstvo«. Če drugače ne, pa vsaj po izdelkih, saj je izdelovala najrazličnejše stvari ne le za potrebe okoliškega prebivalstva, temveč je svoje izdelke prodajala tudi v najoddaljenejše kraje naše države. Na zadnjem velesjemu v Zagrebu je prejela toliko naročil, da ni mogla sprejeti vseh, ker jih ne bi mogla izpolniti.

Vsled tolikih naročil in velikega povpraševanja po njenih izdelkih v prejšnjih časih pa so včasih nekateri delavci zanemarjali kakovost svojih izdelkov. Da se le mnogo naredi, saj naročitelji prevzamejo vse. Ti časi pa so minili. Zato je treba dobro preveriti, kaj potrošniki rabijo in kakšno kvaliteto zahtevajo. Le tako, če bodo ugodili željam potrošnikov, bo blago šlo v denar. Takrat bodo tudi trgovska podjetja, kot naročitelji, zadovoljna z njihovimi izdelki in jih bodo rada prevzemala in naročila.

O tem in podobnem so se dobro pomenili na zadnjem sestanku delavskega kolektiva. Ob zadnji plači so namreč ugotovili, da jim je začela trda presti, ker niso dosegli plačnega fonda.

Kako se je moglo to zgoditi? Vzrokov je več, eni pomembnejši, drugi manj. Med drugim imajo precej otroških vozičkov, katerih zaenkrat ne morejo prodati. Najvažnejši pa je gotovo v slabi kvaliteti izdelkov. Vsak naročitelj pošlje svojega zastopnika, da v podjetju pregleda in prevzame naročeno blago. Ti pa so jim gotove proizvode zavrnili kot slabe. To so izdatki, ki se od nikoder ne krijejo, kajti material je bilo treba plačati, mnogokrat pa so plačali tudi delavca pokvarjenega proizvoda, ker niso sproti ugotavljali kakovosti. Zato so sklenili, da bodo ustanovili komisijo, ki bo izdelke prevzemala od posameznih delavcev ali skupin in jih sproti ocenjevala. Neuporabne bo zavrnila in dotičnik ne bo dobil plačila za izdelavo. Tako bodo nagrajevali le koristno delo; kdor bo delal slabo in kvaril izdelke, pa bo delal zastoj. To bo sililo vse delavce k natančnosti pri delu in k izboljšanju dela.

Na povečanje produktivnosti bo gotovo vplivala tudi razdelitev kolektiva na tri oddelke ali grupe. Tako bodo vodni inštalaterji posebej, kleparji posebej. Prav posebej pa so delavci še zahtevali, naj se seznanjajo z zaščitno izobitno na tabli nekaj dni pred izplačilom, kar doslej ni bilo; zato so o neizpolnitvi plačnega fonda in o višini svojega zaslužka izvedeli šele na dan izplačila.

KMETIJSKI SVETOVALEC

Kaj pa žitne shrambe?

Prav zdaj, ko so v naših vaseh zabrale mlatlince, je treba misliti, kako in kam bomo shranili žito, da se ne bo pokvarilo in da nam ga ne bodo uničili razni škodljivci.

Kje so nevarnosti, ki pretijo žitnemu zrnju, in kaj moramo ukreniti, da se jim izognemo?

Predvsem je treba vedeti, da je zrno živo, da liha in se samo hrani. Zato postaja vedno manjše in lažje. Morda ste že sami opazili, ko ste napolnili kaščo do roba, da le-ta po krajšem času ni bila več polna; žita je bilo na videz manj, v resnici pa so se le zrna zmanjšala in izgubila na svoji teži. Praksa je pokazala, da žito pri večji temperaturi in vlagi močneje diha, se naglo krči in izgublja na teži. Zato ga moramo hraniti v čim bolj suhih in hladnih prostorih! Zrno je dovolj suho, če nima več kot 11—15 odst. vlage. Če pa je vlaga večja, se na njem pojavljajo razne bakterije in plesni, ki navadno povzročijo nepopravljivo škodo. Premočenemu dihanju in kvarjenju žita po bakterijah plesni se izognemo, če vskladiščimo žito v suhe, zračne in ne pretople shrambe; žito, ki ga hranimo na tleh v plasteh, moramo večkrat premešati in prezračiti.

V neprimernih shrambah povzročajo občutno škodo tudi razni škodljivci:

Kaj torej storiti, da bi ta sindikalna podružnica dosegla uspehe,

s kakršnimi se lahko pohvalijo nekateri v soboškem okraju, med katerimi smo opisali delo one pri Proizvodnji nafte?

V tem primeru, ko je upravni odbor pokazal voljo do dela, je najvažnejše, da si v podjetju pribori tisto priznanje in upoštevanje, ki mu gre. Kakor kaže, menda ravno na tem boleha ta odbor. Pri tem se ne sme bati zamere niti odnehati, če bi si nekdo v upravi prilaščal pravice, ki mu ne pripadajo. Sicer je medsebojna borba vedno škodljiva; napačno vodstvo in prikrajševanje članov sindikata pri njihovih pravicah je še bolj škodljivo. Zato je treba biti odločen, če se dela krivica.

Te besede naj veljajo vsem sindikalnim podružnicam, kjer vlada tako ali podobno stanje. Ker pa niti upravni odbor ni delaven, je pa treba za vodstvo poiskati boljših ljudi. Treba se je ostri mnenja, da sindikat nikomu nič ne koristi. Ko se člani seznanijo s pravicami in dolžnostmi ter jih bodo dosledno izvajali, se bodo prepričali, kako je koristen. Ne ocenjevati koristi po tistih, ki ne delajo, temveč po delavnih in njihove izkušnje tudi uporabljati.

ROLEKTIV KLEPARSKRE DELAVNICE V SOBOTI

se je resno spoprijel s težavami

To bo povzročilo več diskusije o samem delu.

Nadalje so ugotovili, da bo sindikalna podružnica morala postati delavnejša, prav tako tudi delavski svet. Delavski svet se čez dva meseca ni sestel, kljub temu, da so se v podjetju pojavile take težave. Neki delavec je pozval predsednika delavskega sveta, naj pojasni, zakaj se delavski svet ni sestel tako dolgo. Prav je, da delavci kličejo na odgovornost ljudi, ki so jih izvolili za svoje zastopnike, če ti ne opravljajo svojih dolžnosti.

Uspešen sestanek delovnega kolektiva daje upanje, da se bodo resno spoprijeli s težavami in jih tudi odstranili. To potrjuje tudi delavski svet, ki se je sestel kmalu po tem sestanku.

Neuklonljivi obrtni delavci v Beltincih

Pred kratkim so se zbrali obrtni delavci krajevnih podjetij v Beltincih, da bi se pomenili, kako usmerjati delo in obdržati svoja podjetja pri življenju. Zadnje mesece so se namreč pojavile nepredvidene težave, kakor skoro v vseh krajevnih podjetjih. Te težave so bile tem večje, ker privatni mojstri niso bili prizadeti v toliki meri, kajti družbeni prispevek je obremenjeval le podjetja. Katere delavnice so zaradi tega dvigale ceno, da bi si tako pomagale, so pa zgubljale naročila. Rešitev je bilo treba iskati drugje.

Kljub temu, da se je ta velika razlika med izdatki krajevnih delavnic in prihodkih obrtnikov v zadnjem času nekako popravila, so obrtni delavci v Beltincih to zadevo obravnavali zelo resno. Sklenili so, da pod nobenim pogojem ne bodo klonili in delavnice razpušili, kakor so to po nekaterih krajih že storili. Najbolj odločno so se izrazili krojači. Rekli so, da bodo delali rajši za najnižjo plačo, kakor da bi kapitulirali pred privatniki. Kakor se privatnik lahko obdrži, bodo tudi oni obdržali svojo delavnico. Seveda bodo izboljšali tudi kakovost svojih izdelkov do največje možnosti. Tako bodo z dobrim delom in nizkimi cenami lahko konkurirali privatnim obrtnikom in si zagotovili dovolj dela.

Zivahna diskusija na sestanku je pokazala veliko zanimanje in odločnost obrtnih delavcev v Beltincih za ohranitev in razvoj krajevnih delavnic. Sestanku je prisostvoval tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Beltinci voj. Kreslin in jim obljubil, da jih bo ljudski odbor podpiral pri njihovem delu.

V obmurskih vaseh brnijo mlatlince. Letošnji pridelek žita je srednje dober; ponekod daje pšenica, ki je rasla v višjih legah, nadpovprečno (križ — 21 snopov tudi nad 30 kg) — oni iz nižjih leg — ravnin pa je ponekod škodovala slana in zmanjšala pridelek. Prav tako tudi rži, ki je v času slane cvetela.

ŠPORT

Velik uspeh jugoslovanskih nogometašev

JUGOSLAVIJA : ZSSR 5:5 (3:0)

Zreb je določil tako, da sta se v osmino finala olimpijskega nogometnega turnirja srečali reprezentanci Jugoslavije in ZSSR. Prvo srečanje je bilo odigrano v nedeljo, 20. t. m. Srečanje je bilo v središču pozornosti vse športne javnosti, in to ne samo v Finski in vsej naši državi, temveč po vsem svetu.

Na stadionu v Tampere, ki je bil do zadnjega kotička zaseden, se je zbralo nad 17.000 gledalcev, ki so nestrpno pričakovali borbo med dvema velikima nasprotnikoma. Čeprav se je tekma pričela z dokaj nervozno igro obeh moštvo, so se naši igralci vendar prvi znašli in začeli valiti napad za napadom na vrata ZSSR. Obramba nasprotnika se temu ni mogla dolgo upirati in že v 31. minuti je bil uspešen Mitič, ki je dosegel prvi gol. Kmalu za tem je moral vratar Ivanov drugič pobrati žogo iz mreže in minuto pred koncem tretjega. Tudi začetek drugega polčasa je bil uspešen za naše in kmalu je Ognjanov dosegel četrti gol. Po hitrem protinapadu se je Sovjetom posrečilo rezultat znizati, toda kmalu za tem je Zebec zopet zatresel mrežo nasprotnika. Ko je že vse izgledalo, da bodo Jugoslovani dosegli lepo zmago, so dosegli Sovjeti drugi in tretji gol in tako občutno znizali rezultat. Zopet je sledilo nekaj nevarnih napadov napadalne vrste Jugoslavije, vendar brez uspeha. Tri minute pred koncem so iz kota Sovjeti proti pričakovanju dosegli četrti gol in zadnjo minuto igre peti gol in tako izenačili.

Tako se je igra nadaljevala dvakrat po 15 minut. Čeprav se je moštvo Jugoslavije zelo trudilo, da bi doseglo uspeh, vendar brez uspeha, kajti Sovjeti so polatili obrambo in se je tako vkljub podaljškju igri končala neodločeno 5:5.

JUGOSLAVIJA : ZSSR 3:1 (2:1)

V torek, 22. junija, je bila odigrana v istem mestu in ob istem času ponovna tekma. Še bolj kakor za prvo, je vladalo ogromno zanimanje za to tekmo. Stadion je sprejel več gledalcev, kakor bi bilo to sploh ob normalnih prilikah močte.

Moštvi sta nastopili v istih postavah kakor v prvi tekmi.

V začetku igre se moštvo Jugoslavije ni moglo takoj zbrati, kar so Rusi izkoristili in dosegli v peti minuti igre prvi gol. Toda to nikakor ni vzele volje Jugoslovancem, ki so kmalu prevzeli pobudo na igrišču. Že v 15. minuti je uspelo napadalni vrsti, da je izenačila. To jih je še bolj podgalo in moštvo ZSSR se je v glavnem le še branilo. Toda tudi to ni pomagalo. Jugoslovani so že pred koncem prvega polčasa prišli v vodstvo. Z boljšo in tehnično lepšo igro so nadaljevali tudi v drugem polčasu, kar jim je prineslo tretji uspeh. Še nekaj lepih prilik za dosego gola pa je ostalo neizkoriščenih. Žoga se je trikrat odbila od same prečke, nekajkrat je pa obramba Sovjetov, na čelu z Ivanovim, komaj rešila svojo mrežo. Zadnje minute igre je napadalna vrsta ZSSR poskušala najti pot do vrat, ki jih je čuval Beara, toda brez uspeha, kajti tu je bil zid Čajkovski, Horvat, Boškov, ki se zlepa ni dal prebiti. Proti koncu so ruski

in jih zamazati z mavcem, cementom ali flovico.

Žito je treba pred vskladiščenjem temeljito očistiti, bodisi v čistilnici, ali pa z vetrnjačo. Tako bomo iz zrnja izločili pleve, zdrobljena zrna in plevel — vso navlako, ki srka iz zraka vlago in žito kar rada pokvari. Zrnje pa je treba tudi posušiti ter ga dlje časa držati v suhem in hladnem prostoru. Shrambe prezračimo le takrat, ko je zunaj zrak bolj suh kot v zaprtih prostorih. Izogibajmo se zračenja v vlažnem vremenu. Dokler ni žito dovolj suho, ga vskladiščimo v tanjših slojih; julija in avgusta ga navadno hranimo v 20 cm debelih slojih, ki jih vsak dan premešamo; septembra in oktobra v 1 m debelih plasteh, ki jih premešamo enkrat na teden; od novembra do februarja v plasteh do 120 cm debeline, ki jih premešamo vsakih 14 dni, itd. V žitnih letih so lahko plasti debelejšje, medtem ko morajo biti v vlažnih letih in krajih tanjše in jih je treba še pogosteje mešati.

Skratka: od vskladiščenja žita je odvisno, kakšno seme bomo ohranili za prihodnjo setev in koliko kruha bomo imeli. Zato moramo dobro paziti, kam in kako ga bomo vskladiščili. S. J.

Mesto dvojčkov

Po angleški statistiki pridejo dvojčki na vsakih 450 porodov. V Annanu na Škotskem pa pridejo dvojčki na vsakih 85 porodov. Tako je že dolga leta. Zad-

obrambni igralci poskušali tudi s precej surovo igro, katere žrtve je bil predvsem Bobek, toda vkljub temu jih tudi to ni rešilo poraza.

Zmaga Jugoslovancov je vsekakor izredno lep uspeh in gre tudi vse priznanje našim igralcem, ki so dali vse od sebe, da so tako častno zastopali barve naše socialistične domovine.

Slednji nasprotnik naše nogometne reprezentance je Danska. Tekma bo odigrana na olimpijskem stadionu v Helsinkih danes, in upamo in želimo, da se bodo naši fantje tudi to pot dobro odrezali. V primeru zmage bodo potem blizu zlate kolajne, na katero je tako z gotovostjo računala reprezentanca ZSSR, seveda na papirju.

Plavalni dvboj PK Branik II. (Maribor)—TVD Partizan (Sobota) 78:77

Po zadnjem uspehu soboških plavalcev v plavalnem dvboju s plavalci ZSD Celje smo pričakovali — kljub boljšemu nasprotniku — zmago domačinov v nedeljskem srečanju s plavalci PK Branik iz Maribora. Toda plavalna sreča — pa tudi smola, da rečemo tako (Sobočani so nastopili brez štirih tovarišev, katerih poseg v borbo bi gotovo odločil o točkah), sta hoteli, da so gostje odšli iz Sobotke kot zmagovalci.

Navajamo nekaj rezultatov tekmovalca: Na 400 metrov prosto moški: Lipovec Saša, Branik 5:55,4; na 200 m prosto moški: Bulcu Laslo 2:56,8 (Sobota); na 100 m crawl moški: Tomažič Irena, Branik 1:38,9; Jezovšek Marija, Sobota 1:42; na 100 m hrbtno moški: Šeruga Janez, Sobota 1:27,3; na 100 m prano ženske: Sežar Majda, Branik 1:42,4; na 100 m crawl moški: Kramberger Joško, Sobota 1:12,6; Kocmur Janez, Branik 1:13,6; na 100 m hrbtno ženske: Nemeč Elizabeta, Sobota 1:49,7; na 3×100 m mešano moški: Sobota (Šeruga, Laslo, Muster) 4:09,3; na 4×66 m crawl ženske: PK Branik 4:27,4 — TVD Partizan Sobota 4:48,1; na 4×100 m prosto moški: PK Branik 5:01,5 — TVD Partizan Sobota 5:02; na 3×100 m mešano ženske: PK Branik Maribor 5:16,6 — Sobota 5:35.

Waterpolo srečanje so odločili Sobočani v svojo korist z rezultatom 5:3. V skupnem številu točk so zmagali Mariborčani s 78/77.

Kljub porazu pa je le treba pohvaliti mlade in postrivovne soboške plavalce, saj so edini predstavniki plavalnega športa v Prekmurju in Prlekiji. Med doseženimi rezultati je omembe vreden čas Lasla Bulca 2:56,8 na 200 m prano, ki spada med najboljšje letošnje rezultate, dosežene v Sloveniji na tej progi. Pa tudi mladinec Šeruga Janez s časom 1:27,3 na 100 m hrbtno je dosegel kar lep uspeh.

Tekmovalcu je prisostvovalo okrog 500 gledalcev.

Dirkači v Radencih

Predzadnje nedeljo so se v Radencih pomerili motoristi v krožnih motodirkah, ki jih je priredilo domače društvo ob priliki 70-letnice slatinskega zdravilišča. Sodelovali so tudi člani klubov iz Murske Sobotne in Radgone. Proga, ki je v treh krogih vodila skozi park, je bila dolga 300—600 m. V prvi kategoriji (90 cm³) je bil prvi Anton Juršič s časom 6,12 min. V drugi kategoriji (150 cm³) je prvi privozil na cilj Jože Farič s časom 5,16 min. V tretji kategoriji (200 cm³) je vodil Franc Zuman s 5,24 min. V četrti kategoriji (250 cm³) je mladi Jože Zagar prevozil progo v 4,05 min. (vsi domačini). V peti kategoriji (350 cm³) je zmagal Franc Sartor iz Murske Sobotne s časom 4,27 min. Tekmovalci so bili še kar dobro disciplinirani. Organizacija tekmovalca je precej šepala. Krožnih dirkam so sledile vožnje čez zapreke in polževe dirke, za katere so se gostje in ostali gledalci zelo zanimali. —Kl-

Ne nekaj smrečič!

Tudi to lahko storiš, če imaš dovoljenje v rokah in če ti je gozdar odkazal drevo, ki ga smeš posekati. Da bi se bil tega pravila držal Ivan Ozvald iz Plitvice, ne bi bil plačal 1000 din kazni. V svojem gozdu si je namreč nasekal nad 5 kubikov lesa, ne da bi bil upošteval zakonske predpise o zaščiti gozdov.

nje meseca pa se je število dvojčkov tako povečalo, da prideta dvojčka že na 65 porodov. Zato pravijo Annanu »mesto dvojčkov«. In res, če greš po ulicah, vidiš to povsod. V izložbah stojijo otroški vozički za dva, otroško perilo in oblečke so večinoma narejena za par in tudi na reklamnih slikah vidiš več dvojčkov kakor posameznih otrok. Mestni park je poln enako oblečenih in enako velikih dečkov in deklic, podobnih drug drugemu, da jih razločujejo samo matere.